

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 19. novembra 2019*

Kazalo

Pravni okvir	4
Pravo Unije	4
Pogodba o EU	4
Listina	4
Direktiva 2000/78	5
Poljsko pravo	5
Ustava	5
Novi zakon o vrhovnem sodišču	6
– Določbe o znižanju upokojitvene starosti sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)	6
– Določbe o imenovanju sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)	7
– Določbe o disciplinskem senatu	7
Zakon o upravnih sodiščih	8
Zakon o KRS	8
Spori o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje	10
Postopek pred Sodiščem	13
Vprašanja za predhodno odločanje	15
Prvo vprašanje v zadevah C-624/18 in C-625/18	15
Vprašanja v zadevi C-585/18 ter drugo in tretje vprašanje v zadevah C-624/18 in C-625/18	15

* Jezik postopka: poljščina.

Pristojnost Sodišča	16
Morebitna ustavitev postopka	17
Dopustnost drugega in tretjega vprašanja v zadevah C-624/18 in C-625/18	20
Vsebinska presoja drugega in tretjega vprašanja v zadevah C-624/18 in C-625/18	21
Stroški	28

„Predhodno odločanje – Direktiva 2000/78/ES – Enako obravnavanje pri zaposlovanju in delu – Prepoved diskriminacije na podlagi starosti – Znižanje upokojitvene starosti sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) – Člen 9(1) – Pravica do vložitve pravnega sredstva – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Učinkovito sodno varstvo – Načelo neodvisnosti sodstva – Ustanovitev novega senata na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki je med drugim pristojen v zadevah v zvezi z upokojitvijo sodnikov tega sodišča – Senat, sestavljen iz sodnikov, ki jih je na novo imenoval predsednik Republike Poljske na predlog nacionalnega sodnega sveta – Neodvisnost navedenega sveta – Pristojnost za zavrnitev uporabe nacionalne zakonodaje, ki ni skladna s pravom Unije – Primarnost prava Unije“

V združenih zadevah C-585/18, C-624/18 in C-625/18,

katerih predmet so trije predlogi za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki jih je vložilo Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (vrhovno sodišče (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti), Poljska) z odločbami z dne 30. avgusta 2018 (C-585/18) in z dne 19. septembra 2018 (C-624/18 in C-625/18), ki so na Sodišče prispele 20. septembra 2018 (C-585/18) in 3. oktobra 2018 (C-624/18 in C-625/18), v postopkih

A. K.

proti

Krajowa Rada Sądownictwa (C-585/18),

in

CP (C-624/18),

DO (C-625/18)

proti

Sąd Najwyższy,

ob udeležbi

Prokurator Generalny, ki ga zastopa Prokuratura Krajowa,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, R. Silva de Lapuerta, podpredsednica, J.-C. Bonichot, predsednik senata, A. Prechal (poročevalka), predsednica senata, E. Regan in P. G. Xuereb, predsednika senatov, L. S. Rossi, predsednica senata, E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský in N. Piçarra, sodniki,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodni tajnik: M. Aleksejev, vodja oddelka,

na podlagi pisnega postopka in obravnav z dne 19. marca in 14. maja 2019,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za A. K., CP in DO S. Gregorczyk-Abram in M. Wawrykiewicz, advokaci,
- za Krajowa Rada Sądownictwa D. Drajewicz, J. Dudzicz in D. Pawełczyk-Woicka, agenti,
- za Sąd Najwyższy M. Wrzołek-Romańczuk, agentka,
- za Prokurator Generalny, ki ga zastopa Prokuratura Krajowa, S. Bańko, R. Hernand, A. Reczka, T. Szafranski in M. Szumacher, agenti,
- za poljsko vlado B. Majczyna in S. Żyrek, agenta, skupaj z W. Gontarskim, advocat,
- za latvijsko vlado I. Kucina in V. Soņeca, agentki,
- za Evropsko komisijo H. Krämer in K. Herrmann, agenta,
- za Nadzorni organ Efte J. S. Watson, C. Zatschler, I. O. Vilhjálmssdóttir in C. Howdle, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 27. junija 2019

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlogi za sprejetje predhodne odločbe se nanašajo na razlago člena 2 in člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, člena 267, tretji odstavek, PDEU, člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) ter člena 9(1) Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79).
- 2 Ti predlogi so bili na eni strani vloženi v okviru spora med A. K., sodnikom Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče, Poljska) in Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet, Poljska) (v nadaljevanju: KRS) (zadeva C-585/18) in na drugi strani v okviru sporov med CP in DO, sodnikoma Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) ter zadnjenavedenim sodiščem (zadevi C-624/18 in C-625/18) zaradi njune predčasne upokojitve kot posledice začetka veljavnosti nove nacionalne zakonodaje.

Pravni okvir

Pravo Unije

Pogodba o EU

3 Člen 2 PEU določa:

„Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne vsem državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.“

4 Člen 19(1) PEU določa:

„Sodišče Evropske unije sestavljajo Sodišče, Splošno sodišče in specializirana sodišča. Zagotavlja upoštevanje prava pri razlagi in uporabi Pogodb.“

Države članice vzpostavijo pravna sredstva potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije.“

Listina

5 Naslov VI Listine, „Sodno varstvo“, vsebuje člen 47, ki je naslovljen „Pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča“ in ki določa:

„Vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, ima pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu s pogoji, določenimi v tem členu.“

Vsakdo ima pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče. [...]

[...]“

6 Člen 51 Listine, naslovljen „Področje uporabe“, določa:

„1. Določbe te listine se uporabljajo za institucije, organe, urade in agencije Unije ob spoštovanju načela subsidiarnosti, za države članice pa samo, ko izvajajo pravo Unije. Zato spoštujejo pravice, upoštevajo načela in spodbujajo njihovo uporabo v skladu s svojimi pristojnostmi in ob spoštovanju meja pristojnosti Unije, ki so ji dodeljene v Pogodbah.“

2. Ta listina ne razširja področja uporabe prava Unije preko pristojnosti Unije niti ne ustvarja nikakršnih novih pristojnosti ali nalog Unije in ne spreminja pristojnosti in nalog, opredeljenih v Pogodbah.“

7 Člen 52(3) Listine določa:

„Kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin[, podpisano 4. novembra 1950 v Rimu], sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa navedena konvencija. Ta določba ne preprečuje širšega varstva po pravu Unije.“

- 8 V Pojasnilih k Listini o temeljnih pravicah (UL 2007, C 303, str. 17) je v zvezi s členom 47, drugi odstavek, Listine pojasnjeno, da ta določba ustreza členu 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP).

Direktiva 2000/78

- 9 Člen 1 Direktive 2000/78 določa:

„Namen te direktive je opredeliti splošni okvir boja proti diskriminaciji zaradi [...] starosti [...] pri zaposlovanju in delu, zato da bi v državah članicah uresničevali načelo enakega obravnavanja.“

- 10 Člen 2(1) te direktive določa:

„V tej direktivi ‚načelo enakega obravnavanja‘ pomeni, da ne obstaja nikakršna neposredna ali posredna diskriminacija zaradi katerega od razlogov iz člena 1.“

- 11 Člen 9(1) Direktive 2000/78 določa:

„Države članice zagotovijo, da so vsem osebam, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker ni bilo uporabljeno načelo enakega obravnavanja, na voljo sodni in/ali upravni postopki, [...] tudi potem, ko se je razmerje, v katerem je domnevno prišlo do diskriminiranja, že končalo.“

Poljsko pravo

Ustava

- 12 V skladu s členom 179 ustave sodnike na predlog KRS za nedoločen čas imenuje predsednik Republike Poljske (v nadaljevanju: predsednik republike).

- 13 Člen 186(1) ustave določa:

„[KRS] je varuh neodvisnosti sodišč in sodnikov.“

- 14 Člen 187 ustave določa:

„1. [KRS] sestavljajo:

- (1) prvi predsednik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], minister za pravosodje, predsednik [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] in oseba, ki jo imenuje predsednik republike,
- (2) petnajst članov, izvoljenih izmed sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], sodišč splošne pristojnosti, upravnih sodišč in vojaških sodišč,
- (3) štirje člani, ki jih izvoli [Sejm (spodnji dom parlamenta, Poljska)] izmed poslancev spodnjega doma, in dva člana, ki jih izvoli [senat (zgornji dom parlamenta)] izmed poslancev zgornjega doma parlamenta.

[...]

3. Mandat izvoljenih članov [KRS] traja štiri leta.

4. Ureditev, področje delovanja in način dela [KRS] ter način izvolitve njegovih članov so opredeljeni z zakonom.“

Novi zakon o vrhovnem sodišču

– Določbe o znižanju upokojitvene starosti sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)

15 S členom 30 ustava o Sądzie Najwyższym (zakon o vrhovnem sodišču) z dne 23. novembra 2002 (Dz. U. 2002, pozicija 240) je bila upokojitvena starost za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) določena na 70 let.

16 Predsednik republike je 20. decembra 2017 podpisal ustava o Sądzie Najwyższym (zakon o vrhovnem sodišču) z dne 8. decembra 2017 (Dz. U. 2018, pozicija 5; v nadaljevanju: novi zakon o vrhovnem sodišču), ki je začel veljati 3. aprila 2018. Ta zakon je bil nato večkrat spremenjen.

17 Člen 37 novega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„1. Sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] se upokojijo, ko dopolnijo starost 65 let, razen če največ dvanajst mesecev in najmanj šest mesecev pred dopolnitvijo [65. leta] starosti predložijo izjavo, v kateri navedejo, da želijo še naprej opravljati svojo funkcijo, in potrdilo, sestavljeno v skladu s pogoji, ki veljajo za sodniške kandidate, da jim zdravstveno stanje omogoča opravljanje sodniške funkcije, ter če [predsednik republike] izda dovoljenje za njihovo nadaljnje opravljanje funkcije sodnika na [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)].

1a. Preden [predsednik republike] izda to dovoljenje, se posvetuje [s KRS]. [KRS] posreduje [predsedniku republike] mnenje v 30 dneh od dne, ko ga je ta pozval, naj to stori. Če [KRS] v roku iz drugega stavka mnenja ne posreduje, se šteje, da je izdal pozitivno mnenje.

1b. [KRS] v mnenju iz odstavka 1a upošteva interes pravosodja ali pomemben družbeni interes, zlasti racionalno razporeditev članov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] ali potrebe, ki izhajajo iz delovne obremenitve v različnih senatih [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)].

[...]

4. Dovoljenje iz odstavka 1 se izda za tri leta in se lahko enkrat podaljša. [...]"

18 Člen 39 tega zakona določa:

„[Predsednik republike] določi datum, ko se sodnik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] prostovoljno ali prisilno upokoji.“

19 Člen 111(1) navedenega zakona določa:

„Sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki so na dan začetka veljavnosti tega zakona že dopolnili starost 65 let ali ki bodo dopolnili to starost v treh mesecih od istega dne, se upokojijo prvi dan po poteku tega trimesečnega roka, razen če v enem mesecu od datuma začetka veljavnosti tega zakona predložijo izjavo in potrdilo iz člena 37(1) in če [predsednik republike] izda dovoljenje za njihovo nadaljnje opravljanje funkcije sodnika na [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)]. [...]"

– Določbe o imenovanju sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)

- 20 V skladu s členom 29 novega zakona o vrhovnem sodišču sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) na predlog KRS imenuje predsednik republike. V členu 30 tega zakona so navedeni pogoji, ki jih je treba izpolnjevati za imenovanje na mesto sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče).

– Določbe o disciplinskem senatu

- 21 Z novim zakonom o vrhovnem sodišču je bil uveden nov senat pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), imenovan „Izba Dyscyplinarna“ (v nadaljevanju: disciplinski senat).

- 22 Člen 20 novega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„Pristojnosti prvega predsednika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] glede disciplinskega senata in sodnikov, ki v njem odločajo, kot so opredeljene v:

- členu 14(1), točke 1, 4 in 7, členu 31(1), členu 35(2), členu 36(6), členu 40(1) in (4) ter členu 51(7) in (14), izvaja predsednik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki vodi delo disciplinskega senata;
- členu 14(1), točka 2, in členu 55(3), drugi stavek, izvaja prvi predsednik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v dogovoru s predsednikom [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki vodi delo disciplinskega senata.“

- 23 Člen 27(1) novega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„Disciplinski senat je pristojen za:

1. disciplinske zadeve:

- v zvezi s sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)]

[...]

2. zadeve s področja delovnega prava in prava socialne varnosti v zvezi s sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)];
3. zadeve v zvezi z upokojitvijo sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)].“

- 24 Člen 79 novega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„Zadeve s področja delovnega prava in prava socialne varnosti, ki se nanašajo na sodnike [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], in zadeve v zvezi z upokojitvijo sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], obravnava:

1. na prvi stopnji – [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v sestavi sodnika posameznika disciplinskega senata;
2. na drugi stopnji – [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v sestavi treh sodnikov disciplinskega senata.“

25 Člen 25 novega zakona o vrhovnem sodišču določa:

„Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti] je pristojen za odločanje o zadevah s področja delovnega prava, prava socialne varnosti [...]“

26 Prehodne določbe novega zakona o vrhovnem sodišču zajemajo zlasti te določbe:

„Člen 131

Dokler niso imenovani vsi sodniki disciplinskega senata [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], drugi sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] ne smejo biti premeščeni na mesto v tem senatu.

[...]

Člen 134

Sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki so na dan začetka veljavnosti tega zakona razporejeni v senat za delovno pravo, pravo socialne varnosti in javne zadeve, postanejo sodniki senata za delovno pravo in pravo socialne varnosti.“

27 Člen 131 novega zakona o vrhovnem sodišču je bil v skladu s členom 1, točka 14, ustava o zmanie ustawy Sądzie Najwyższym (zakon o spremembi zakona o vrhovnem sodišču) z dne 12. aprila 2018 (Dz. U. 2018, pozicija 847), ki je začel veljati 9. maja 2018, spremenjen tako:

„Sodniki, ki na dan začetka veljavnosti tega zakona zasedajo mesta v drugih senatih [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], so lahko premeščeni na mesta v disciplinskem senatu. Do dneva, ko so bili prvič imenovani vsi sodniki [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v disciplinskem senatu, sodnik, ki zaseda mesto v drugem senatu [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], predloži [KRS] zahtevo za premestitev na mesto v disciplinskem senatu, potem ko je pridobil soglasje prvega predsednika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] in predsednika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki vodi delo disciplinskega senata, ter predsednika senata, v katerem sodnik, ki je vložil zahtevo za premestitev, zaseda mesto. Na predlog [KRS] [predsednik republike] imenuje sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] v disciplinski senat do dne, ko so prvič zasedena vsa mesta v zadevnem senatu.“

Zakon o upravnih sodiščih

28 Člen 49 ustava – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zakon o upravnih sodiščih) z dne 25. julija 2002 (Dz. U. 2017, pozicija 2188) določa, da se za vidike, ki jih ta zakon ne ureja, uporabljajo določbe novega zakona o vrhovnem sodišču.

Zakon o KRS

29 KRS je urejen z ustava o Krajowej Radzie Sądownictwa (zakon o nacionalnem sodnem svetu) z dne 12. maja 2011 (Dz. U. št. 126 iz leta 2011, pozicija 714), kakor je bil spremenjen z ustava o zmanie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembah zakona o nacionalnem sodnem svetu in nekaterih drugih zakonov) z dne 8. decembra 2017 (Dz. U. 2018, pozicija 3) (v nadaljevanju: zakon o KRS).

30 Člen 9a zakona o KRS določa:

„1. Spodnji dom izmed sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] ter splošnih, upravnih in vojaških sodišč izvoli 15 članov [KRS] za skupni štiriletni mandat.

2. Spodnji dom na volitvah iz odstavka 1, kolikor je mogoče, upošteva potrebo, da so v svetu zastopani sodniki iz različnih vrst in z različnih ravni sodišč.
3. Skupni mandat novih članov [KRS], izvoljenih izmed sodnikov, se začne dan po njihovi izvolitvi. Odhajajoči člani [KRS] opravljajo funkcije do dneva, ko se začne skupni mandat novih članov [KRS].“
- 31 V skladu s členom 11a(2) zakona o KRS lahko kandidate za mesta v KRS, ki se izberejo izmed sodnikov, predlaga skupina vsaj dva tisoč poljskih državljanov ali skupina najmanj petindvajsetih dejavnih sodnikov. Postopek imenovanja članov KRS s strani spodnjega doma je določen v členu 11d zakona o KRS.
- 32 V skladu s členom 34 zakona o KRS skupina, ki jo sestavljajo trije člani KRS, sprejme stališče o oceni kandidatov za sodnika.
- 33 Člen 35 zakona o KRS določa:
- „1. Če se je za mesto sodnika ali sodnika prisednika prijavil več kot en kandidat, skupina sestavi seznam priporočenih kandidatov.
2. Skupina pri določanju vrstnega reda kandidatov na seznamu najprej upošteva oceno kvalifikacij kandidatov in dodatno:
- (1) poklicne izkušnje, vključno z izkušnjami na področju uporabe pravnih določb, akademsko delo, mnenja nadrejenih, priporočila, objave in druge dokumente, priložene k prijavnemu obrazcu;
- (2) mnenje, ki ga poda kolegij (kolegij) pristojnega sodišča, in oceno pristojne generalne skupščine sodnikov.
3. Neobstoj dokumentov iz odstavka 2 ne preprečuje priprave seznama priporočenih kandidatov.“
- 34 Člen 37(1) zakona o KRS določa:
- „Če se je za mesto sodnika prijavilo več kandidatov, [KRS] preuči in oceni vse vložene prijave hkrati. V tem položaju [KRS] sprejme sklep o svojih odločitvah o predložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika glede vseh kandidatov.“
- 35 Člen 44 zakona o KRS določa:
- „1. Udeleženec v postopku lahko vloži tožbo pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] z utemeljitvijo, da je sklep [KRS] nezakonit, razen če ni v ločenih določbah določeno drugače. [...]
- 1a. V posameznih primerih, ki se nanašajo na imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], se lahko tožba vloži pri [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)]. V teh primerih ni mogoče vložiti tožbe pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)]. Tožba pri [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] ne more temeljiti na tožbenem razlogu, da se je pri odločanju o predložitvi predloga za imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] upoštevala nepravilna ocena glede tega, ali kandidati izpolnjujejo merila.
- 1b. Če sklepa iz člena 37(1) ne izpodbijajo vsi udeleženci v postopku, v posameznih primerih glede imenovanja na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], postane sklep dokončen, in sicer za del, ki vključuje odločitev o predložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], in za del, ki vsebuje odločitev, da se ne vloži predlog za imenovanje na mesto sodnika istega sodišča, v primeru udeležencev v postopku, ki niso vložili tožbe.

2. Tožba se vložijo prek Przewodniczący [predsednik KRS] v dveh tednih po uradnem obvestilu o obrazloženem sklepu. [...]"

36 Člen 6 zakona z dne 8. decembra 2017, s katerim je bil spremenjen zakon o KRS, določa:

„Mandat članov [KRS] iz člena 187(1), točka 2, [ustave], izvoljenih na podlagi sedanjih določb, traja do dneva pred začetkom mandata novih članov [KRS], vendar največ 90 dni od datuma začetka veljavnosti tega zakona, razen če se je predhodno končal zaradi izteka mandata.“

Spori o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

37 V zadevi C-585/18 je A. K., sodnik Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), ki je pred začetkom veljavnosti novega zakona o vrhovnem sodišču dopolnil starost 65 let, predložil izjavo na podlagi člena 37(1) in člena 111(1) tega zakona, da želi še naprej opravljati svoje naloge. KRS je 27. julija 2018 na podlagi člena 37(1a) navedenega zakona podal negativno mnenje o tem predlogu. A. K. je 10. avgusta 2018 pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) vložil tožbo zoper to mnenje. A. K. je v utemeljitev te tožbe med drugim navedel, da so bili z njegovo predčasno upokojitvijo pri 65 letih kršeni člen 19(1), drugi pododstavek, PEU in člen 47 Listine ter Direktiva 2000/78, zlasti njen člen 9(1).

38 Zadevi C-624/18 in C-625/18 se nanašata na sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), CP in DO, ki sta pred začetkom veljavnosti novega zakona o vrhovnem sodišču prav tako dopolnila starost 65 let, nista pa predložila izjave na podlagi členov 37(1) in 111(1) tega zakona. Po tem, ko sta bila obveščena, da je predsednik republike na podlagi člena 39 navedenega zakona ugotovil, da sta se s 4. julijem 2018 upokojila, sta pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) zoper njega vložila predloga za ugotovitev, da se njuno delovno razmerje kot sodnikov, ki sta dejavna v okviru tega sodišča, s tem datumom ni spremenilo v delovno razmerje upokojenih sodnikov tega sodišča. V utemeljitev svojih predlogov se med drugim sklicujeta na kršitev člena 2(1) Direktive 2000/78, ki prepoveduje diskriminacijo na podlagi starosti.

39 Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senat za delovno pravo in socialno varnost) pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) (v nadaljevanju: senat za delovno pravo in socialno varnost), ki obravnava te različne tožbe, v predložitvenih odločbah v zadevah C-624/18 in C-625/18 navaja, da sta mu bili predloženi, ko disciplinski senat še ni bil oblikovan. V teh okoliščinah predložitveno sodišče sprašuje, ali mu člen 9(1) Direktive 2000/78 in člen 47 Listine nalagata, da ne uporabi nacionalnih določb, s katerimi je pristojnost za odločanje o takih tožbah pridržana še neoblikovanemu senatu. Vendar navedeno sodišče poudarja, da bi to vprašanje lahko prenehalo biti upoštevno v primeru dejanske dodelitve mest sodnikov v disciplinskem senatu.

40 Predložitveno sodišče poleg tega v predložitvenih odločbah v zadevah C-585/18, C-624/18 in C-625/18 meni, da – med drugim ob upoštevanju okoliščin, v katerih je treba imenovati nove sodnike disciplinskega senata – obstajajo resni dvomi o tem, ali ta senat in njegovi člani zagotavljajo zadostna jamstva glede neodvisnosti in nepristranskosti.

41 Navedeno sodišče, ki opozarja, da te sodnike imenuje predsednik republike na predlog KRS, v zvezi s tem najprej navaja, da na podlagi reforme, ki izhaja iz zakona z dne 8. decembra 2017 o spremembah zakona o nacionalnem sodnem svetu in nekaterih drugih zakonov, petnajst članov KRS, ki morajo biti od skupaj petindvajsetih članov tega sveta izvoljeni izmed sodnikov, odslej ne voli več splošna skupščina sodnikov vseh stopenj, ampak spodnji dom parlamenta. Predložitveno sodišče meni, da se s tem položajem posega v načelo delitve oblasti, ki je temelj demokratične pravne države, in ni v skladu z mednarodnimi in evropskimi standardi na tem področju, kot naj bi med drugim izhajalo iz Priporočila Odbora ministrov Sveta Evrope CM/Rec(2010)12 o neodvisnosti, učinkovitosti in odgovornosti sodnikov z dne 17. novembra 2010, Mnenja Evropske komisije za demokracijo skozi

pravo (Beneška komisija) št. 904/2017 (CDL-AD(2017)031) z dne 11. decembra 2017 in Mnenja št. 10(2007) Posvetovalnega sveta evropskih sodnikov Odboru ministrov Sveta Evrope o sodnem svetu v službi družbe z dne 23. novembra 2007.

- 42 Dalje, tako pogoji, zlasti postopkovni, v katerih so bili člani KRS leta 2018 izbrani in imenovani, kot preučitev tega, kako je tako sestavljen organ ravnal do zdaj, naj bi pokazali, da je KRS podrejen politični oblasti in ni sposoben izvajati svoje ustavne naloge zagotavljanja neodvisnosti sodišč in sodnikov.
- 43 Na eni strani naj bi nedavne volitve novih članov KRS potekale nepregledno in naj bi obstajal pomemben dvom o dejanskem spoštovanju zahtev, določenih z zakonodajo, ki se uporablja, pri teh volitvah. Poleg tega naj ne bi bila spoštovana zahteva po reprezentativnosti različnih vrst in stopenj sodišč, ki izhaja iz člena 187(1), točka 2, ustave. Med člani KRS naj namreč ne bi bilo nobenega izvoljenega sodnika s Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), pritožbenih sodišč ali vojaških sodišč, ampak naj bi bili med njimi dva predstavnika upravnega sodišča vojvodstva, dva predstavnika regionalnih sodišč in dvanajst predstavnikov okrožnih sodišč.
- 44 Na drugi strani naj bi bilo s preučitvijo dejavnosti na novo sestavljenega KRS razkrito, da ta organ v okviru krize, do katere je prišlo zaradi nedavnih zakonodajnih reform, ki so se nanašale na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ni sprejel nobenih stališč za zaščito neodvisnosti tega sodišča. Nasprotno naj bi KRS ali njeni člani javno grajali člane Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ker so Sodišču predložili vprašanja za predhodno odločanje ali so sodelovali z institucijami Unije, zlasti z Evropsko komisijo. Poleg tega naj bi KRS, ko je moral podati mnenje o morebitnem nadaljnjem opravljanju nalog sodnika pri Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) po upokojitveni starosti, ki je po novem določena pri 65 letih – kot naj bi bilo razvidno zlasti iz mnenja KRS, ki se izpodbija pred predložitvenim sodiščem v zadevi C-585/18 – podajal neobrazložena negativna mnenja ali zgolj ponovil besedilo člena 37(1b) novega zakona o vrhovnem sodišču.
- 45 Dalje, izbor KRS za zapolnitev šestnajstih sodniških mest v disciplinskem senatu, ki jih je predsednik republike 24. maja 2018 razglasil za prosta, naj bi razkrival, da je bilo dvanajst kandidatov, ki jih je izbral KRS, in sicer šest državnih tožilcev, dva sodnika, dva pravna svetovalca in dva univerzitetna predavatelja, bodisi osebe, ki so bile do takrat podrejene izvršilni oblasti, bodisi osebe, ki so med krizo glede pravne države na Poljskem ravnale po navodilih politične oblasti ali v skladu s pričakovanji zadnjenavedene, bodisi, nazadnje, osebe, ki ne izpolnjujejo zakonskih meril, bodisi osebe, glede katerih so bile v preteklosti izrečene disciplinske sankcije.
- 46 Nazadnje, predložitveno sodišče poudarja, da je bil postopek, v katerem mora KRS izbrati kandidate za mesta sodnikov disciplinskega senata, ki jih ni mogoče izbrati izmed obstoječih članov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), zasnovan in nato spremenjen tako, da lahko KRS deluje po prostem preudarku, ne da bi v zvezi s tem obstajala resnična možnost nadzora.
- 47 Prvič, vrhovno sodišče naj ne bi bilo več pozvano k sodelovanju v tem postopku imenovanja, zato naj ne bi bila več zagotovljena dejanska in konkretna presoja zaslug kandidatov. Drugič, to, da kandidati niso predložili dokumentov iz člena 35(2) zakona o KRS, ki pa naj bi bili bistveni za razvrstitev zadevnih oseb, naj, kot naj bi izhajalo iz člena 35(3) tega zakona, ne bi bila več ovira pri oblikovanju seznama kandidatov, ki jih je priporočil KRS. Tretjič, v skladu s členom 44 navedenega zakona naj bi sklepi KRS postali dokončni, če jih niso izpodbijali vsi kandidati, kar naj bi izključilo vsakršno učinkovito možnost sodnega nadzora nad njimi.
- 48 V teh okoliščinah se predložitveno sodišče sprašuje o pomenu, ki ga je treba v zvezi s spoštovanjem zahteve, ki izhaja iz prava Unije, po neodvisnosti sodišč in sodnikov držav članic, pripisati dejavnikom, kot so na eni strani neodvisnost organa, odgovornega za izbor sodnikov, v razmerju do politične

oblasti, in na drugi okoliščine izbora članov sodnega senata, ki je bil v določeni državi članici ustanovljen na novo, kadar je navedeni senat pristojen za odločanje o zadevah, ki spadajo na področje uporabe prava Unije.

49 Če tak sodni senat ne bi izpolnjeval navedene zahteve po neodvisnosti, želi predložitveno sodišče izvedeti, ali je treba pravo Unije razlagati tako, da mu nalaga, da ne uporabi določb nacionalnega zakona, ki s tem, da to pristojnost pridržuje temu sodnemu senatu, izključujejo njegovo pristojnost za morebitno odločanje v postopkih v glavni stvari. Predložitveno sodišče v predložitvenih odločbah v zadevah C-624/18 in C-625/18 v zvezi s tem poudarja, da ima splošno pristojnost na področju delovnega prava in prava socialne varnosti, zaradi česar naj bi bilo še posebej pristojno odločati o sporih, kot sta ta v postopku v glavni stvari, ki se nanašata na zatrjevano kršitev prepovedi diskriminacije na podlagi starosti na področju zaposlovanja.

50 V teh okoliščinah je Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (vrhovno sodišče (senat za delovno pravo in socialno varnost)) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo te predloge za sprejetje predhodne odločbe.

51 V zadevi C-585/18 se vprašanji za predhodno odločanje glasita:

„1. Ali je treba člen 267, tretji odstavek, PDEU v povezavi s členom 19(1) in členom 2 PEU ter člen 47 [Listine] razlagati tako, da je novoustanovljeni senat sodišča države članice, ki odloča na zadnji stopnji, ki je pristojen za odločanje o zadevi v zvezi s pravnim sredstvom, ki ga je vložil sodnik nacionalnega sodišča, ter v katerem naj bi odločali le sodniki, ki jih izvoli nacionalni organ, ki naj bi varoval neodvisnost sodišč [(KRS)], katerega neodvisnost od zakonodajne in izvršilne oblasti pa zaradi sistemsko-pravne ureditve njegove zasedbe in načina delovanja ni zajamčena, neodvisno sodišče v smislu prava Unije?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali je treba člen 267, tretji odstavek, PDEU v povezavi s členom 19(1) in členom 2 PEU ter člen 47 Listine razlagati tako, da bi moral nepristojni senat sodišča države članice, ki odloča na zadnji stopnji, ki izpolnjuje zahteve, ki jih mora v skladu s pravom Unije izpolnjevati sodišče, pri katerem je bilo vloženo pravno sredstvo v zadevi v zvezi s pravom Unije, zavrtni uporabo določb nacionalnega zakona, s katerimi je njegova pristojnost v tej zadevi izključena?“

52 V zadevah C-624/18 in C-625/18 so vprašanja za predhodno odločanje oblikovana tako:

„1. Ali je treba člen 47 [Listine] v povezavi s členom 9(1) Direktive [2000/78] razlagati tako, da mora v primeru, v katerem se pri sodišču države članice, ki odloča na zadnji stopnji, vložiti predlog, ki temelji na očitku, da je bilo v razmerju do sodnika tega sodišča kršeno načelo prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, in predlog za odreditev zavarovanja uveljavljanega zahtevka, to sodišče – zato, da bi z izdajo začasne odredbe, določene v nacionalnem pravu, zagotovilo varstvo pravic, ki izhajajo iz prava Unije – zavrtni uporabo nacionalnih določb, v skladu s katerimi je za odločanje v zadevi, v kateri je bilo vloženo pravno sredstvo, pristojen senat tega sodišča, ki zaradi neimenovanja sodnikov, ki naj bi v njej odločali, ne deluje?

2. Če bodo na mesta v senatu, ki je v skladu z nacionalnim pravom pristojen za odločanje o vložnem pravnem sredstvu, imenovani sodniki, ali je treba člen 267, tretji odstavek, PDEU v povezavi s členom 19(1) in členom 2 PEU ter člen 47 Listine razlagati tako, da je novoustanovljeni senat sodišča države članice, ki odloča na zadnji stopnji, ki je na prvi in drugi stopnji pristojen za odločanje o zadevi, ki jo je začel sodnik nacionalnega sodišča, ter v katerem naj bi odločali le sodniki, ki jih izvoli nacionalni organ, ki naj bi varoval neodvisnost sodišč, in sicer [(KRS)], katerega neodvisnost od zakonodajne in izvršilne oblasti pa zaradi sistemsko-pravne ureditve njegove zasedbe in načina delovanja ni zajamčena, neodvisno sodišče v smislu prava Unije?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje nikalen, ali je treba člen 267, tretji odstavek, PDEU v povezavi s členom 19(1) in členom 2 PEU ter člen 47 Listine razlagati tako, da bi moral nepristojni senat sodišča države članice, ki odloča na zadnji stopnji, ki izpolnjuje zahteve, ki jih mora v skladu s pravom Unije izpolnjevati sodišče, pri katerem je bilo vloženo pravno sredstvo v zadevi v zvezi s pravom Unije, zavrniti uporabo določb nacionalnega zakona, s katerimi je njegova pristojnost v tej zadevi izključena?“

Postopek pred Sodiščem

- 53 Zadeve C-585/18, C-624/18 in C-625/18 so bile združene s sklepom predsednika Sodišča z dne 5. novembra 2018.
- 54 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 26. novembra 2018, A. K. in drugi (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, neobjavljen, EU:C:2018:977), ugodil predlogu predložitvenega sodišča, naj se te zadeve obravnavajo po hitrem postopku. Kot določa člen 105(2) in (3) Poslovnika Sodišča, je bil datum obravnave določen takoj, in sicer v obravnavanem primeru za 19. marec 2019, in sporočen zainteresiranim subjektom ob vročitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe. Navedenim zainteresiranim subjektom je bil določen rok za vložitev morebitnih pisnih stališč.
- 55 Prva obravnava pred Sodiščem je potekala 19. marca 2019. Sodišče je nato 14. maja 2019 organiziralo še drugo obravnavo, zlasti na zahtevo KRS, ki ni predložil pisnih stališč, ni bil zastopan na prvi obravnavi in je želel biti zaslišan ustno, ter da bi zainteresiranim subjektom omogočilo, da se izjavijo o morebitnih posledicah sodbe z dne 25. marca 2019 na to zadevo, s katero je Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče, Poljska) ugotovilo, da je člen 9a zakona o KRS združljiv s členom 187(1), točka 2, in (4) ustave.
- 56 Na tej drugi obravnavi je KRS poleg tega predložil sklep št. 6, ki ga je skupščina sodnikov disciplinskega senata sprejela 13. maja 2019 in v katerem je predstavljeno stališče tega senata glede postopka, ki je bil uporabljen v teh združenih zadevah. Ta sklep je bila razdeljen navzočim zainteresiranim subjektom in vложен v spis postopka.
- 57 Z akti, ki jih je poljska vlada v sodnem tajništvu Sodišča vložila 3. in 29. julija 2019, 16. septembra 2019 in 7. novembra 2019, KRS 4. julija 2019, Prokurator Generalny (generalni državni tožilec) pa 29. oktobra 2019, je bilo zaproseno za ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 58 KRS v utemeljitev svojega predloga v bistvu navaja, da se ne strinja s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca, ki naj bi temeljili na napačnih presojah in naj ne bi zadostno upoštevali trditev, ki jih je podal na obravnavi 14. maja 2019. Sodišče naj bi moralo zato ponovno preučiti tudi možnost, da se upoštevajo pisna stališča, ki jih je KRS posredoval predhodno in ki so mu bili vrnjeni, ker so bili predloženi prepozno.
- 59 Poljska vlada v predlogu z dne 3. julija 2019 in v dodatnih pojasnilih, ki jih je Sodišču poslala 29. julija in 16. septembra 2019, prav tako poudarja, da se ne strinja s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca, ki naj bi vsebovali določena protislovja in naj bi – kot je razvidno iz nekaterih točk teh sklepnih predlogov in podobnih točk, ki so vsebovane v sklepnih predlogih generalnega pravobranilca, predstavljenih 11. aprila 2019 v zadevi Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča) (C-619/18, EU:C:2019:325) – temeljili na domnevno napačni razlagi prejšnje sodne prakse Sodišča, zlasti sodbe z dne 27. februarja 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117). Navedena vlada poleg tega trdi, da sklepnih predlogi generalnega pravobranilca vsebujejo določeno število novih trditev in stališč, ki naj ne bi bili dovolj obravnavani. Glede na njihov poseben pomen ali bistvene posledice za različne pravne modele, ki v državah članicah veljajo glede sestave nacionalnih sodnih svetov in postopka imenovanja sodnikov, naj bi navedeni elementi upravičevali ponovno odprtje ustnega dela postopka, da bi se vsem državam članicam omogočilo, da o tem izrazijo svoje

mnenje. Poljska vlada v predlogu z dne 7. novembra 2019, v utemeljitev katerega vlaga zapisnik obravnave s Sąd Okręgowy w Krakowie (okrožno sodišče v Krakovu, Poljska) z dne 6. septembra 2019, trdi, da navedeni dokument zbuja strah, da bo lahko odločitev, ki jo bo Sodišče sprejelo v teh zadevah, vir pravne negotovosti na Poljskem in da naj bi zato ta dokument razkrival novo dejstvo, ki je odločilno za navedeno odločitev Sodišča.

- 60 Nazadnje, generalni državni tožilec, ki se v bistvu sklicuje na elemente, na katere sta KRS in poljska vlada že opozorila, in na trditve, ki sta jih ta subjekta podala v zgoraj navedenih predlogih za ponovno odprtje ustnega dela postopka z dne 3., 4. in 29. julija 2019 ter 16. septembra 2019, meni, prvič, da okoliščine postopkov v glavni stvari, kot naj bi izhajalo iz sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, niso bile dovolj razjasnjene, drugič, da je bilo v navedenih sklepnih predlogih zavzeto stališče glede pomembnih elementov, o katerih stranke niso razpravljale, in tretjič, da ti sklepni predlogi temeljijo na napačni razlagi prejšnje sodne prakse Sodišča, pri čemer naj bi ta razlaga razkrila novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča.
- 61 V zvezi s tem je treba spomniti, prvič, da Statut Sodišča Evropske unije in Poslovník Sodišča zainteresiranim subjektom iz člena 23 tega statuta ne dajeta možnosti, da v odgovor na sklepne predloge, ki jih je predstavil generalni pravobranilec, predložijo stališča (sodba z dne 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 62 Drugič, v skladu s členom 252, drugi odstavek, PDEU mora generalni pravobranilec popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstaviti obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih se v skladu s Statutom Sodišča Evropske unije zahteva njegovo sodelovanje. Sodišča ne zavezujejo niti ti predlogi niti obrazložitev, ki generalnega pravobranilca pripelje do njih. Zato nestrinjanje zainteresiranega subjekta s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca, ne glede na vprašanja, ki jih preizkusi v njih, samo po sebi ne more biti razlog, ki bi upravičeval ponovno odprtje ustnega postopka (sodba z dne 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 63 Vendar pa lahko Sodišče na podlagi člena 83 svojega poslovníka po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča, ali če je o zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri zainteresirani subjekti niso razpravljali.
- 64 Vendar v obravnavani zadevi Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca šteje, da ima na podlagi pisnega postopka in dveh zaporednih obravnav, ki sta potekali pred njim, vse potrebne elemente za odločitev. Poleg tega poudarja, da o teh združenih zadevah ni treba odločiti na podlagi trditve, o kateri zainteresirani subjekti niso razpravljali. Sodišče nazadnje šteje, da različni predlogi za ponovno odprtje ustnega dela postopka, ki so mu bili predloženi, ne razkrivajo nobenega novega elementa, ki bi lahko vplival na odločitev, ki jo mora sprejeti v navedenih zadevah. V teh okoliščinah se ponovno odprtje ustnega dela postopka ne odredi.
- 65 Nazadnje, v zvezi s predlogom, s katerim KRS znova prosi, naj Sodišče upošteva njegova pisna stališča z dne 4. aprila 2019, je treba opozoriti, da ta stranka v postopku v glavni stvari, ki je bila tako kot drugi zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije pozvana k predložitvi takih stališč v za to določenem roku, kot je razvidno iz besedila dopisa z dne 28. marca 2019, ki ga je poslala Sodišču, teh stališč namenoma ni vložila v navedenem roku. V teh okoliščinah Sodišče navedenih pisnih stališč, ki jih je KRS vložil nepozno in so mu bila zato vrnjena, ne more upoštevati v tej fazi postopka.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje v zadevah C-624/18 in C-625/18

- 66 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v zadevah C-624/18 in C-625/18 v bistvu sprašuje, ali je treba člen 9(1) Direktive 2000/78 v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da mora, kadar se pri njem vloži tožba, temelječa na tožbenem razlogu, ki se nanaša na kršitev prepovedi diskriminacije na podlagi starosti, ki izhaja iz te direktive, sodišče države članice, ki odloča na zadnji stopnji, zavrniti uporabo nacionalnih določb, v skladu s katerimi je za odločanje o taki tožbi pristojen organ, ki kot disciplinski senat še ne deluje, ker osebe, ki naj bi v njem odločale, še niso bile imenovane.
- 67 Vendar je treba v obravnavani zadevi upoštevati okoliščino, da je predsednik republike kmalu po sprejetju predložitvenih odločb v zadevah C-624/18 in C-625/18 imenoval sodnike disciplinskega senata, ki je bil zato oblikovan.
- 68 Glede na to okoliščino je treba ugotoviti, da odgovor na prvo vprašanje v zadevah C-624/18 in C-625/18 ni več upošteven za namene odločb, ki jih mora predložitveno sodišče sprejeti v teh zadevah. Nujnost takega odgovora je namreč upravičevalo zgolj dejansko neoblikovanje disciplinskega senata.
- 69 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pa je postopek, uveden s členom 267 PDEU, instrument sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, s katerim prvo zagotavlja drugim razlago prava Unije, ki jo potrebujejo za rešitev obravnavanih sporov (sodba z dne 19. decembra 2013, Fish Legal in Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 70 V zvezi s tem je treba opozoriti, da razlog za obstoj predloga za sprejetje predhodne odločbe ni oblikovanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, temveč dejanska potreba po učinkoviti rešitvi spora (sodba z dne 10. decembra 2018, Wightman in drugi, C-621/18, EU:C:2018:999, točka 28 in navedena sodna praksa). Če se izkaže, da zastavljeno vprašanje očitno ni več upošteveno za rešitev tega spora, mora Sodišče ugotoviti, da o njem ni treba odločati (glej v tem smislu sodbo z dne 24. oktobra 2013, Stoilov i Ko, C-180/12, EU:C:2013:693, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 71 Iz tega izhaja, da – kot so trdili KRS, poljska vlada in Komisija ter kot je sicer predlagalo tudi predložitveno sodišče, kot je razvidno iz točke 39 te sodbe – Sodišču ni več treba odločiti o prvem vprašanju, postavljenem v zadevah C-624/18 in C-625/18.

Vprašnji v zadevi C-585/18 ter drugo in tretje vprašanje v zadevah C-624/18 in C-625/18

- 72 Predložitveno sodišče z vprašanjema v zadevi C-585/18 ter drugim in tretjim vprašanjem v zadevah C-624/18 in C-625/18, ki jih je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2 in člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 267 PDEU in člen 47 Listine razlagati tako, da senat vrhovnega sodišča države članice, kot je disciplinski senat, ki obravnava zadeve, ki spadajo na področje uporabe prava Unije, glede na pogoje njegove ustanovitve in imenovanja njegovih članov, izpolnjuje zahtevi neodvisnosti in nepristranskosti, ki se zahtevata v skladu s temi določbami prava Unije. Če ni tako, predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba načelo primarnosti prava Unije razlagati tako, da mu nalaga, da ne uporabi nacionalnih določb, s katerimi je pristojnost za odločanje o takih zadevah pridržana navedenemu sodnemu senatu.

Pristojnost Sodišča

- 73 Generalni državni tožilec je na prvem mestu trdil, da Sodišče ni pristojno za odločanje o drugem in tretjem vprašanju iz zadev C-624/18 in C-625/18, ker določbe prava Unije, na katere se ti vprašanji nanašata, ne opredeljujejo pojma „neodvisno sodišče“ ter ne vsebujejo pravil o pristojnosti nacionalnih sodišč in nacionalnih sodnih svetov, zaradi česar ti vprašanji spadata v izključno pristojnost držav članic in ju Unija sploh ne ureja.
- 74 Vendar je treba ugotoviti, da se trditve, ki jih je navedel generalni državni tožilec, v resnici nanašajo na obseg in zato na razlago navedenih določb prava Unije. Taka razlaga pa na podlagi člena 267 PDEU očitno spada v pristojnost Sodišča.
- 75 V zvezi s tem je Sodišče že razsodilo, da čeprav je organizacija sodstva v državah članicah v njihovi pristojnosti, morajo države članice pri izvajanju te pristojnosti vseeno spoštovati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava Unije (sodba z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 52 in navedena sodna praksa).
- 76 Na drugem mestu je generalni državni tožilec trdil, da Sodišče v zvezi s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU in členom 47 Listine za odločanje o teh vprašanjih za predhodno odločanje ni pristojno tudi zato, ker se z nacionalnimi določbami iz postopka v glavni stvari ne izvaja pravo Unije niti ne spadajo na področje njegove uporabe in jih zato ni mogoče presoјati glede na to pravo.
- 77 Najprej, glede določb Listine je sicer treba opozoriti, da lahko Sodišče v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU razlaga pravo Unije le v mejah pristojnosti, ki so mu dodeljene (sodba z dne 30. junija 2016, Toma in Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, točka 22 in navedena sodna praksa).
- 78 Področje uporabe Listine je, kar zadeva ravnanje držav članic, opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice, kadar izvajajo pravo Unije, ta določba pa potrjuje ustaljeno sodno prakso Sodišča, da se temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, v drugih položajih pa ne (sodba z dne 30. junija 2016, Toma in Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, točka 23 in navedena sodna praksa).
- 79 V obravnavani zadevi pa je treba natančneje v zvezi s členom 47 Listine poudariti, da tožeče stranke v sporih o glavni stvari med drugim zatrjujejo kršitve prepovedi diskriminacije na podlagi starosti na področju zaposlitve, ki je določena z Direktivo 2000/78.
- 80 Poleg tega je treba poudariti, da je pravica do učinkovitega pravnega sredstva potrjena tudi z Direktivo 2000/78, ki v členu 9 določa, da države članice zagotovijo, da lahko vse osebe, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker glede njih ni bilo spoštovano načelo enakega obravnavanja iz te direktive, uveljavljajo svoje pravice (sodba z dne 8. maja 2019, Leitner, C-396/17, EU:C:2019:375, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 81 Iz navedenega izhaja, da te zadeve ustrezajo položajem, ki jih ureja pravo Unije, zato se tožeče stranke v postopku v glavni stvari lahko sklicujejo na pravico do učinkovitega sodnega varstva, ki jim je zagotovljena s členom 47 Listine.
- 82 Dalje, glede stvarnega področja uporabe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU je treba na eni strani opozoriti, da je namen te določbe zagotoviti učinkovito sodno varstvo na „področjih, ki jih ureja pravo Unije“, ne glede na položaj, v katerem države članice izvajajo to pravo, v smislu člena 51(1) Listine (sodba z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 50 in navedena sodna praksa).

- 83 V nasprotju s tem, kar je glede tega trdil generalni državni tožilec, okoliščina, da so bili nacionalni ukrepi za zmanjšanje plač iz zadeve, v kateri je bila izdana sodba z dne 27. februarja 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), sprejeti zaradi zahtev v zvezi z odpravo čezmerne proračunskega primanjkljaja zadevne države članice in v okviru programa finančne pomoči Unije tej državi članici, pri razlagi, na podlagi katere je Sodišče ugotovilo, da se člen 19(1), drugi pododstavek, PEU uporabi v navedeni zadevi, ni igrala nobene vloge, kot je to razvidno iz točk od 29 do 40 navedene sodbe. Ta ugotovitev je namreč temeljila na okoliščini, da je lahko nacionalni organ iz navedene zadeve, in sicer Tribunal de Contas (računsko sodišče, Portugalska) – kar pa je moralo preveriti predložitveno sodišče iz navedene zadeve – kot sodišče odločal o vprašanih, ki se nanašajo na uporabo ali razlago prava Unije in torej na področja, ki jih ureja to pravo (sodba z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 51 in navedena sodna praksa).
- 84 Ker se spori o glavni stvari nanašajo na zatrjevane kršitve pravil prava Unije, je dovolj ugotoviti, da bo v tem primeru organ, ki obravnava navedene spore, moral odločiti o vprašanih, ki se nanašajo na uporabo ali razlago prava Unije, in ki zato spadajo na področja, ki jih v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU ureja to pravo.
- 85 Nazadnje, v zvezi s Protokolom št. 30 o uporabi Listine Evropske unije o temeljnih pravicah za Poljsko in Združeno kraljestvo (UL 2010, C 83, str. 313), na katerega se prav tako sklicuje generalni državni tožilec, je treba navesti, da se ne nanaša na člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, poleg tega pa opozoriti, da se s tem protokolom prav tako ne postavlja pod vprašaj uporaba Listine na Poljskem in da njegov cilj ni izvzeti Republike Poljske iz obveznosti, da spoštuje določbe Listine (sodba z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 53 in navedena sodna praksa).
- 86 Iz vsega navedenega izhaja, da je Sodišče pristojno za razlago člena 47 Listine in člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v teh zadevah.

Morebitna ustavitev postopka

- 87 KRS, generalni državni tožilec in poljska vlada so navedli, da je predsednik republike 17. decembra 2018 podpisal ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Naczelny (zakon o spremembi [novega zakona o vrhovnem sodišču] z dne 21. novembra 2018 (Dz. U., 2018, pozicija 2507, v nadaljevanju: zakon z dne 21. novembra 2018), ki je začel veljati 1. januarja 2019.
- 88 Iz člena 1 navedenega zakona izhaja, da se člen 37, od (1a) do (4), in člen 111(1) novega zakona o vrhovnem sodišču razveljavita in da se člen 37(1) tega zakona spremeni tako, da se „[s]odniki Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) upokojijo pri starosti 65 let“. Vendar pa je pojasnjeno, da se zadnjenavedena določba uporablja samo za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so to funkcijo nastopili po 1. januarju 2019. Za sodnike Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so funkcijo nastopili pred tem datumom, se uporabljajo prejšnje določbe člena 30 zakona o vrhovnem sodišču z dne 23. novembra 2002, ki predpisujejo upokojitev pri starosti 70 let.
- 89 Člen 2(1) zakona z dne 21. novembra 2018 določa, da se „[o]d datuma začetka veljavnosti tega zakona [...] vsak sodnik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] ali sodnik [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)], ki je bil upokojen v skladu s členom 37, od (1) do (4), oziroma členom 111(1) ali (1a) [novega zakona o vrhovnem sodišču], ponovno postavi na funkcije, ki jih je opravljal na dan začetka veljavnosti [navedenega zakona]. Šteje se, da so funkcijo sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) opravljali neprekinjeno“.

- 90 Člen 4 zakona z dne 21. novembra 2018 v odstavku 1 določa, da se „[p]ostopki, ki so se začeli v skladu s členom 37(1) in členom 111, od (1) do (1b), [novega zakona o vrhovnem sodišču] ter postopki s pravnimi sredstvi, ki tečejo v teh zadevah na dan začetka veljavnosti tega zakona, [...] končajo“, v odstavku 2 pa, da se „[p]ostopki za ugotavljanje obstoja delovnega razmerja dejavnega sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ali Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče), v zvezi s sodniki iz člena 2(1), ki so bili začeti in so na dan začetka veljavnosti tega zakona še v teku, [...] končajo“.
- 91 KRS, generalni državni tožilec in poljska vlada menijo, da iz člena 1 in člena 2(1) zakona z dne 21. novembra 2018 izhaja, da so bili sodniki-tožeče stranke v postopkih v glavni stvari, ki so bili upokojeni na podlagi sedaj razveljavljenih določb novega zakona o vrhovnem sodišču, po samem zakonu ponovno vključeni v svoja sodišča, dokler v skladu s prej veljavnimi nacionalnimi določbami ne dosežejo starosti 70 let, hkrati pa je bila ukinjena tudi vsakršna možnost, da predsednik republike opravljanje njihovih nalog podaljša čez običajno upokojitveno starost.
- 92 V teh okoliščinah in v skladu z določbami člena 4 tega zakona, s katerim je odrejeno končanje sporov, kot so ti v postopku v glavni stvari, naj bi ti spori postali brezpredmetni, zato naj Sodišču ne bi bilo treba več odločati o teh predlogih za sprejetje predhodne odločbe.
- 93 Glede na zgoraj navedeno je Sodišče 23. januarja 2019 predložitveno sodišče vprašalo, ali to sodišče po začetku veljavnosti zakona z dne 21. novembra 2018 šteje, da je odgovor na njegova vprašanja za predhodno odločanje še vedno potreben za odločitev o zadevah, ki so mu bile predložene.
- 94 Predložitveno sodišče je v odgovoru z dne 25. januarja 2019 na to vprašanje odgovorilo pritrdilno, obenem pa je pojasnilo, da je s sklepoma z dne 23. januarja 2019 prekinilo odločanje o predlogih za ustavitev postopka, ki jih je pri njem na podlagi člena 4(1) in (2) zakona z dne 21. novembra 2018 vložil generalni državni tožilec, dokler Sodišče ne odloči v teh zadevah.
- 95 Predložitveno sodišče v tem odgovoru navaja, da je odgovor na vprašanja, postavljena v navedenih zadevah, še vedno potreben, da bi lahko rešilo predhodna vprašanja postopkovne narave, ki se mu zastavljajo, preden bi lahko izdalo sodbe v teh zadevah.
- 96 Poleg tega, kar zadeva vsebino sporov o glavni stvari, naj cilj zakona z dne 21. novembra 2018 ne bi bil odprava nezdržljivosti nacionalnega prava s pravom Unije, temveč uporaba začasnih ukrepov, ki jih je podpredsednica Sodišča odredila v sklepu z dne 19. oktobra 2018, Komisija/Poljska (C-619/18 R, neobjavljen, EU:C:2018:852), ki je bil potrjen s sklepom Sodišča z dne 17. decembra 2018, Komisija/Poljska (C-619/18 R, EU:C:2018:1021). Tako naj niti sporne nacionalne določbe niti njihovi pravni učinki ne bi bili odpravljeni s tem zakonom. Medtem ko naj bi se z navedenim zakonom sodniki-tožeče stranke v postopku v glavni stvari po upokojitvi ponovno postavili na funkcije in naj bi se uvedla pravna fikcija glede neprekinjenega nadaljevanja njihovega mandata zaradi te ponovne postavitve na funkcijo, naj bi se s tožbami v postopku v glavni stvari želelo ugotoviti, da se zadevni sodniki nikoli niso upokojili in so v tem celotnem obdobju ohranili svojo funkcijo, kar bi se lahko zgodilo le na podlagi izključitve izpodbijanih nacionalnih pravil na podlagi primarnosti prava Unije. To razlikovanje pa naj bi bilo bistveno za določitev statusa zadevnih sodnikov z vidika njihove sposobnosti sprejemanja sodnih, organizacijskih in upravnih ukrepov ter glede morebitnih vzajemnih zahtevkov s Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) iz delovnega razmerja ali celo disciplinske odgovornosti. V zvezi z zadnjim vidikom predložitveno sodišče poudarja, da so navedeni sodniki po izjavah predstavnikov politične oblasti sodne funkcije do 1. januarja 2019, ko je začel veljati zakon z dne 21. novembra 2018, izvajali nezakonito.
- 97 Opozoriti je treba, da je, kot izhaja iz ustaljene sodne prakse, samo nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločbo, ki jo mora sprejeti, pristojno, da glede na posebnosti zadeve presodi potrebo za sprejetje predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in

ustreznost vprašanj, ki jih predlaga Sodišču. Zato je Sodišče, kadar se predložena vprašanja nanašajo na razlago pravila prava Unije, načeloma dolžno odločati (sodba z dne 10. decembra 2018, Wightman in drugi, C-621/18, EU:C:2018:999, točka 26 in navedena sodna praksa).

- 98 Iz tega izhaja, da za vprašanja, ki se nanašajo na pravo Unije, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, le takrat, kadar je očitno, da zahtevana razlaga pravila Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo uporabne odgovore (sodba z dne 10. decembra 2018, Wightman in drugi, C-621/18, EU:C:2018:999, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 99 V obravnavanem primeru je treba najprej poudariti, da predložitveno sodišče z vprašanji za predhodno odločanje, ki jih je predložilo Sodišču, in razlago prava Unije, za katero prosi v obravnavanem primeru, ne želi razjasniti vsebine sporov, o katerih odloča in ki se nanašajo na druga vprašanja glede prava Unije, temveč postopkovni problem, o katerem mora odločiti *in limine litis*, saj se nanaša na pristojnost tega sodišča za odločanje o navedenih sporih.
- 100 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišče pristojno, da nacionalnemu sodišču navede elemente prava Unije, ki lahko prispevajo k rešitvi problema glede pristojnosti, ki se mu zastavlja (sodbi z dne 22. oktobra 1998, IN. CO. GE.'90 in drugi, od C-10/97 do C-22/97, EU:C:1998:498, točka 15 in navedena sodna praksa, ter z dne 12. decembra 2002, Universale-Bau in drugi, C-470/99, EU:C:2002:746, točka 43). To zlasti velja, kadar se – kot v obravnavanem primeru in kot je razvidno iz točk od 79 do 81 te sodbe – postavljena vprašanja nanašajo na to, ali nacionalni organ, ki je običajno pristojen za odločanje o sporu, v katerem se pravni subjekt sklicuje na pravico, ki jo ima na podlagi prava Unije, izpolnjuje zahteve, ki izhajajo iz pravice do učinkovitega pravnega sredstva, kot je zagotovljena s členom 47 Listine in členom 9(1) Direktive 2000/78.
- 101 Zakon z dne 21. novembra 2018 se ne nanaša na vidike v zvezi s sodno pristojnostjo za odločanje o zadevah v glavni stvari, o katerih se mora izreči predložitveno sodišče in glede katerih je to sodišče v obravnavani zadevi zaprosilo za razlago prava Unije.
- 102 Dalje, treba je pojasniti, da to, da nacionalne določbe, kot je člen 4(1) in (2) zakona z dne 21. novembra 2018, odredajo končanje sporov, kot so ti v postopku v glavni stvari, Sodišča načeloma in ob neobstoju odločbe predložitvenega sodišča o odreditvi takega končanja ali ustavitve postopka v postopkih v glavni stvari, ne vodi do sklepa, da mu ni treba več odločati o vprašanjih, ki so mu bila predložena v predhodno odločanje.
- 103 Treba je namreč opozoriti, da imajo nacionalna sodišča najširšo diskrecijsko pravico, da predložijo Sodišču vprašanje o razlagi upoštevni določb prava Unije, ta pravica pa se v primeru sodišč, ki odločajo na zadnji stopnji, spremeni v obveznost, z izjemami, priznanimi v sodni praksi Sodišča. Pravilo nacionalnega prava zato ne more preprečiti, da nacionalno sodišče to pravico po potrebi uporabi ali da to obveznost izpolni. Ta pravica in ta obveznost sta namreč lastni sistemu sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, uvedenemu s členom 267 PDEU, in nalogam sodišča – pristojnega za uporabo prava Unije – ki so s to določbo zaupane nacionalnim sodiščem (sodba z dne 5. aprila 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, točki 32 in 33 ter navedena sodna praksa).
- 104 Nacionalne določbe, kot so tiste, ki so navedene v točki 102 te sodbe, zato ne morejo preprečiti, da bi senat sodišča, ki odloča na zadnji stopnji, ko je soočen z vprašanjem glede razlage prava Unije, ohranil vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavil Sodišču.

- 105 Nazadnje je treba poudariti, da v zvezi z zadevama C-624/18 in C-625/18, ki se nanašata na ohranitev ali neohranitev delovnega razmerja kot dejavnega sodnika med tožečima strankama v postopku v glavni stvari in njunim delodajalcem, Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), iz pojasnil predložitvenega sodišča, predstavljenih v točki 96 te sodbe, izhajajo, da se zlasti glede na vse posledice, ki izhajajo iz obstoja takega delovnega razmerja, zgolj zaradi začetka veljavnosti člena 2(1) zakona z dne 21. novembra 2018 ne zahteva očitno morebitna ustavitev postopka v sporih, o katerih odloča navedeno sodišče.
- 106 Iz vsega navedenega izhajajo, da sprejetje in začetek veljavnosti zakona z dne 21. novembra 2018 ne upravičuje, da Sodišče ne odloči o drugem in tretjem vprašanju v zadevah C-624/18 in C-625/18.
- 107 Nasprotno pa je treba glede zadeve C-585/18 opozoriti, da je tožba, o kateri odloča predložitveno sodišče, uperjena zoper mnenje KRS, izdano v okviru postopka, na podlagi katerega bi se lahko sprejela odločba o podaljšanju opravljanja sodniške funkcije tožeče stranke v postopku v glavni stvari po dopolnjeni upokojitveni starosti, ki je po novem določena pri 65 letih.
- 108 Ugotoviti pa je treba, da iz zgoraj navedenih pojasnil predložitvenega sodišča ne izhajajo, da bi lahko ta tožba ohranila predmet, zlasti da tako mnenje ne bi moglo postati brezpredmetno kljub temu, da so bile v skladu z nacionalnimi določbami, sprejetimi v vmesnem času, tako nacionalne določbe, s katerimi je bila uvedena ta nova upokojitvena starost, kot določbe, s katerimi je bil uveden postopek za podaljšanje opravljanja sodniške funkcije, v okviru katerega je bilo tako mnenje nujno, razveljavljeno, v posledici česar lahko tožeča stranka iz postopka v glavni stvari v skladu z nacionalnimi določbami, ki so veljale pred sprejetjem tako razveljavljenih določb, na funkciji ostane do starosti 70 let.
- 109 V teh okoliščinah in ob upoštevanju načel, navedenih v točkah 69 in 70 te sodbe, Sodišču ni več treba odločiti o vprašanih, postavljenih v zadevi C-585/18.

Dopustnost drugega in tretjega vprašanja v zadevah C-624/18 in C-625/18

- 110 Poljska vlada trdi, da sta drugo in tretje vprašanje v zadevah C-624/18 in C-625/18 nedopustni. Na prvem mestu naj bi bili ti vprašanji brezpredmetni, saj naj odgovor na ti vprašanji ne bi bil potreben, ker naj bi bila postopka, ki potekata pri senatu za delovno pravo in pravo socialne varnosti, v katerih sta bila sprejeta predloga za sprejetje predhodne odločbe, v skladu s členom 379, točka 4, zakonika o civilnem postopku nična zaradi kršitve pravil o sestavi in pristojnosti sodišč. Navedeni senat, ki odloča v obravnavanem primeru, naj bi bil namreč sestavljen iz treh sodnikov, čeprav naj bi člen 79 novega zakona o vrhovnem sodišču določal, da zadeve, kakršne so te v postopku v glavni stvari, na prvi stopnji obravnava sodnik posameznik. Na drugem mestu naj z odgovorom na navedeni vprašanji predložitveno sodišče nikakor ne bi bilo pooblaščen, da obravnava zadeve, ki spadajo v pristojnost drugega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), saj bi se sicer kršila izključna pristojnost držav članic na področju organizacije sodstva in prekoračila pristojnost Unije, in naj zato ne bi bil upošteven za rešitev sporov o glavni stvari.
- 111 Vendar tako navedeni elementi, ki se nanašajo na vsebinske vidike, nikakor ne vplivajo na dopustnost postavljenih vprašanj.
- 112 Navedeni vprašanji se namreč v bistvu nanašata prav na to, ali mora sodišče, kot je predložitveno sodišče, ne glede na nacionalna pravila o razdelitvi sodnih pristojnosti, ki veljajo v zadevni državi članici, na podlagi določb prava Unije, na katere se nanašata ti vprašanji, zavrniti uporabo navedenih nacionalnih pravil in po potrebi prevzeti sodno pristojnost glede sporov o glavni stvari. Sodba, s katero bi Sodišče potrdilo obstoj take obveznosti, pa bi zavezovala predložitveno sodišče in vse druge organe Republike Poljske, ne da bi bili lahko notranji predpisi o ničnosti postopkov ali o razdelitvi sodnih pristojnosti, na katere se sklicuje poljska vlada, ovira za to.
- 113 Iz tega izhajajo, da ugovorov poljske vlade glede dopustnosti navedenih vprašanj ni mogoče sprejeti.

Vsebinska presoja drugega in tretjega vprašanja v zadevah C-624/18 in C-625/18

- 114 Opozoriti je treba, da se, kot je razvidno iz točk od 77 do 81 te sodbe, v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, v katerih tožeči stranki trdita, da je bila glede njiju kršena prepoved diskriminacije na podlagi starosti na področju zaposlitve, ki je določena z Direktivo 2000/78, uporabljata tako člen 47 Listine, ki zagotavlja pravico do učinkovitega sodnega varstva, kot člen 9(1) navedene direktive, ki potrjuje to pravico do učinkovitega pravnega sredstva.
- 115 V zvezi s tem in v skladu z ustaljeno sodno prakso se, če področje na ravni Unije ni urejeno, v nacionalnem pravnem redu vsake države članice določijo pristojna sodišča in postopkovna pravila za pravna sredstva, ki zagotavljajo varstvo pravic, ki jih posameznikom daje pravo Unije, vendar so države članice odgovorne za to, da v vsakem primeru zagotovijo spoštovanje pravice do učinkovitega sodnega varstva navedenih pravic, kot je zagotovljena v členu 47 Listine (glej v tem smislu sodbe z dne 22. oktobra 1998, IN. CO. GE.'90 in drugi, od C-10/97 do C-22/97, EU:C:1998:498, točka 14 in navedena sodna praksa; z dne 15. aprila 2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, točki 44 in 45, ter z dne 19. marca 2015, E.ON Földgáz Trade, C-510/13, EU:C:2015:189, točki 49 in 50 ter navedena sodna praksa).
- 116 Poleg tega je treba opozoriti, da je v členu 52(3) Listine pojasnjeno, da kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z EKČP, sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa ta konvencija.
- 117 Kot pa je razvidno iz pojasnil k členu 47 Listine, ki jih je v skladu s členom 6(1), tretji pododstavek, PEU in členom 52(7) Listine treba upoštevati pri razlagi Listine, prvi in drugi odstavek tega člena 47 ustrezata členu 6(1) in členu 13 EKČP (sodba z dne 30. junija 2016, Toma in Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 118 Sodišče mora zato paziti, da se z razlago člena 47, drugi odstavek, Listine, ki jo poda, zagotovi raven varstva, s katero ni kršena raven varstva, zagotovljena v členu 6 EKČP, kot ga razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice (sodba z dne 29. julija 2019, Gambino in Hyka, C-38/18, EU:C:2019:628, točka 39).
- 119 Kar zadeva vsebino tega člena 47, drugi odstavek, iz samega besedila te določbe izhaja, da temeljna pravica do učinkovitega pravnega sredstva, ki jo zagotavlja, med drugim vključuje pravico vsakogar, da o njegovi zadevi odloča neodvisno in nepristransko sodišče.
- 120 Ta zahteva po neodvisnosti sodišč, ki je neločljivo povezana z nalogo sojenja, je del bistvene vsebine pravice do učinkovitega sodnega varstva in temeljne pravice do poštenega sojenja, ki ima poglaviten pomen kot garant varstva vseh pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, in ohranitve skupnih vrednot držav članic, ki so navedene v členu 2 PEU, zlasti vrednote pravne države (sodba z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 58 in navedena sodna praksa).
- 121 V skladu z ustaljeno sodno prakso navedena zahteva po neodvisnosti zajema dva vidika. Prvi, zunanji vidik zahteva, da zadevni organ svoje funkcije izvaja povsem samostojno, ne da bi bil s komer koli kakor koli hierarhično povezan ali mu podrejen in ne da bi prejemal kakršne koli ukaze ali navodila, ter da je s tem zaščiten pred zunanjimi posegi ali pritiski, ki lahko ogrozijo neodvisnost presoje njegovih članov in vplivajo na njihove odločitve (sodbi z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti pravosodnega sistema), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točka 63 in navedena sodna praksa, ter z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 72).

- 122 Drugi, notranji vidik je povezan s pojmom nepristranskosti in se nanaša na to, da je zagotovljena enaka distanca do strank spora in njihovih posamičnih interesov glede predmeta spora. Ta vidik zahteva spoštovanje objektivnosti in odsotnost kakršnega koli interesa za izid spora, razen stroge uporabe pravnih pravil (sodbi z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti pravosodnega sistema), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točka 65 in navedena sodna praksa, ter z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 73).
- 123 Ta jamstva neodvisnosti in nepristranskosti zahtevajo, da obstajajo pravila, ki se nanašajo zlasti na sestavo organa ter na imenovanje, trajanje funkcije in razloge za vzdržanje, izločitev in razrešitev njegovih članov, ter na podlagi katerih je mogoče zavrniti vsak legitimen dvom pri pravnih subjektih o zavarovanosti navedenega organa pred zunanjimi dejavniki in o njegovi nevtralnosti glede nasprotujočih si interesov (sodbi z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti pravosodnega sistema), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točka 66 in navedena sodna praksa, ter z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 74).
- 124 Poleg tega mora biti v skladu z načelom delitve oblasti, ki opredeljuje delovanje pravne države, zagotovljena neodvisnost sodišč od zakonodajne in izvršilne oblasti (glej v tem smislu sodbo z dne 10. novembra 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, točka 35).
- 125 V zvezi s tem je pomembno, da sodniki niso izpostavljeni zunanjimi posegom ali pritiskom, ki bi lahko ogrozili njihovo neodvisnost. Pravila, navedena v točki 123 te sodbe, morajo zlasti omogočiti, da se ne izključijo zgolj vsakršni neposredni vplivi v obliki navodil, ampak tudi oblike bolj posrednega vplivanja, ki lahko usmerjajo odločitve zadevnih sodnikov (glej v tem smislu sodbi z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 112 in navedena sodna praksa).
- 126 Taka razlaga člena 47 Listine je podprta s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice glede člena 6(1) EKČP, v skladu s katero ta določba zahteva, da so sodišča neodvisna tako od strank kot od izvršilne oblasti in zakonodajalca (ESČP, 18. maj 1999, Ninn-Hansen proti Dansk, CE:ECHR:1999:0518DEC002897295, str. 19 in navedena sodna praksa).
- 127 V skladu z ustaljeno sodno prakso navedenega sodišča je treba za ugotovitev, ali je sodišče „neodvisno“ v smislu člena 6(1) EKČP, med drugim upoštevati način imenovanja njegovih članov in trajanje njihovega mandata, obstoj zaščite pred zunanjimi pritiski in vprašanje, ali organ daje vtis neodvisnosti (ESČP, 6. november 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalski, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, točka 144 in navedena sodna praksa), pri čemer je v zvezi z zadnjim elementom pojasnjeno, da gre za zaupanje, ki ga morajo v demokratični družbi pri pravnih subjektih zbudati vsa sodišča (glej v tem smislu ESČP, 21. junij 2011, Fruni proti Slovaški, CE:ECHR:2011:0621JUD000801407, točka 141).
- 128 Pogoj „nepristranskosti“ v smislu tega člena 6(1) se lahko v skladu s prav tako ustaljeno sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice presoja na različne načine, in sicer po subjektivnem pristopu z upoštevanjem osebnega prepričanja in ravnanja sodnika, to je s preučitvijo, ali je v obravnavani zadevi dal znake, da je pristranski ali da ima osebne predsodke, in po objektivnem pristopu, po katerem je treba ugotoviti, ali je sodišče zlasti s svojo sestavo ponujalo zadostna jamstva za izključitev vsakršnega upravičenega dvoma glede njegove nepristranskosti. Pri objektivnem pristopu gre za vprašanje, ali določena preverljiva dejstva neodvisno od osebnega ravnanja sodnika dopuščajo dvom o njegovi nepristranskosti. Pri tem so lahko pomembni tudi vtisi. Ponovno gre za zaupanje, ki ga morajo sodišča demokratične družbe vzbujati pri pravnih subjektih, najprej pri strankah v postopku (glej zlasti ESČP, 6. maj 2003, Kleyn in drugi proti Nizozemski, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, točka 191 in navedena sodna praksa, ter 6. november 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalski, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, točke 145, 147 in 149 ter navedena sodna praksa).

- 129 Kot je Evropsko sodišče za človekove pravice večkrat poudarilo, sta ta pojma neodvisnosti in nepristranskosti tesno povezana, zaradi česar ju ponavadi preuči skupaj (glej zlasti ESČP, 6. maj 2003, Kleyn in drugi proti Nizozemski, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, točka 192 in navedena sodna praksa, ter 6. november 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalski, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, točka 150 in navedena sodna praksa). V skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice se pri odločanju o obstoju razlogov za dvom, da v določeni zadevi ti zahtevi po neodvisnosti ali po objektivni nepristranskosti nista izpolnjeni, stališče ene od strank sicer upošteva, vendar pa ni odločilno. Odločilni element je, ali je mogoče zadevni strah šteti za objektivno utemeljen (glej zlasti ESČP, 6. maj 2003, Kleyn in drugi proti Nizozemski, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, točki 193 in 194 ter navedena sodna praksa, ter 6. november 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalski, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, točki 147 in 152 ter navedena sodna praksa).
- 130 Evropsko sodišče za človekove pravice na tem področju redno poudarja, da čeprav načelo ločitve izvršilne oblasti in sodnega organa pridobiva vedno večji pomen v njegovi sodni praksi, ne člen 6 ne nobena druga določba EKČP državam ne nalaga določenega ustavnega modela, s katerim bi bila razmerja in interakcija med različnimi državnimi oblastmi urejena na določen način, niti teh držav ne zavezuje, da ravnajo v skladu z določenim teoretičnim ustavnim pojmom, ki se nanaša na dopustne meje take interakcije. Vprašanje pa je, ali so bile v določeni zadevi zahteve EKČP spoštovane (glej zlasti ESČP, 6. maj 2003, Kleyn in drugi proti Nizozemski, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, točka 193 in navedena sodna praksa; 9. november 2006, Sacilor Lormines proti Franciji, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, točka 59, ter 18. oktober 2018, Thiam proti Franciji, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, točka 62 in navedena sodna praksa).
- 131 V obravnavanem primeru se dvomi, ki jih je izrazilo predložitveno sodišče, v bistvu nanašajo na vprašanje, ali – glede na nacionalna pravila v zvezi z ustanovitvijo posebnega organa, kot je disciplinski senat, in ki se nanašajo zlasti na pristojnosti, dodeljene temu organu, na njegovo sestavo in pogoje, na podlagi katerih so bili imenovani sodniki, ki naj bi odločali v njem, ter glede na okvir, v katerem je prišlo do navedene ustanovitve in imenovanj – tak organ in člani, ki ga sestavljajo, izpolnjujejo zahtevi po neodvisnosti in nepristranskosti, ki ju mora na podlagi člena 47 Listine izpolnjevati sodišče, kadar mora odločiti o sporu, v katerem se pravni subjekt, kot v obravnavanem primeru, sklicuje na kršitev prava Unije v zvezi z njim.
- 132 Na koncu, po izvedbi presoje, ki se zahteva v ta namen, bo moralo o tem odločiti predložitveno sodišče. Spomniti je namreč treba, da člen 267 PDEU Sodišču ne daje pristojnosti, da uporabi pravila Unije v določenem primeru, ampak le, da se izreče o razlagi Pogodb in aktov, ki jih sprejmejo institucije Unije. V skladu z ustaljeno sodno prakso pa lahko Sodišče v okviru pravosodnega sodelovanja, ki ga vzpostavlja ta člen, na podlagi elementov v spisu nacionalnemu sodišču predloži razlago prava Unije, ki bi mu lahko koristila pri presoji učinkov njegovih določb (sodba z dne 16. julija 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, točka 71 in navedena sodna praksa).
- 133 V zvezi s tem je treba glede pogojev, v katerih so bili imenovani člani disciplinskega senata, najprej pojasniti, da zgolj to, da te člane imenuje predsednik republike, ne more povzročiti, da bi bili odvisni od njega, niti vzbuditi dvomov glede njihove nepristranskosti, če zadevne osebe po imenovanju niso pod nobenim pritiskom in pri izvajanju svojih nalog ne prejemajo navodil (glej v tem smislu sodbo z dne 31. januarja 2013, D. in A., C-175/11, EU:C:2013:45, točka 99, ter ESČP, 28. junij 1984, Campbell in Fell proti Združenemu kraljestvu, CE:ECHR:1984:0628JUD000781977, točka 79; 2. junij 2005, Zolotas proti Grčiji, CE:ECHR:2005:0602JUD003824002, točki 24 in 25; 9. november 2006, Sacilor Lormines proti Franciji, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, točka 67, ter 18. oktober 2018, Thiam proti Franciji, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, točka 80 in navedena sodna praksa).

- 134 Vendar se je treba še vedno prepričati, da vsebinski pogoji in postopkovna pravila, ki se uporabljajo za sprejetje odločitev o imenovanju, pri pravnih subjektih ne morejo ustvariti legitimnih dvomov v zvezi z zavarovanostjo zadevnih sodnikov pred zunanjimi dejavniki in njihovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov po imenovanju zadevnih oseb (glej po analogiji sodbo z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost Vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 111).
- 135 V ta namen je zlasti pomembno, da so navedeni pogoji in postopki zasnovani tako, da izpolnjujejo zahteve, na katere je bilo opozorjeno v točki 125 te sodbe.
- 136 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da člen 30 novega zakona o vrhovnem sodišču določa vse pogoje, ki jih mora oseba izpolnjevati, da je lahko imenovana za člana tega sodišča. Poleg tega na podlagi člena 179 ustave in člena 29 novega zakona o vrhovnem sodišču sodnike disciplinskega senata, podobno kot sodnike, ki odločajo v drugih senatih navedenega sodišča, imenuje predsednik republike na predlog KRS, to je organa, ki ima na podlagi člena 186 ustave nalogo biti varuh neodvisnosti sodišč in sodnikov.
- 137 Sodelovanje takšnega organa v okviru postopka imenovanja sodnikov načeloma zagotovo lahko prispeva k objektivnosti tega postopka (glej po analogiji sodbo z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 115; glej v tem smislu ESČP, 18. oktober 2018, Thiam proti Franciji, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, točki 81 in 82). Natančneje, to, da lahko predsednik republike sodnika Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) imenuje le, če je KRS podal predlog v tem smislu, lahko objektivno omeji maneverski prostor, ki ga ima predsednik republike pri izvajanju pristojnosti, ki mu je tako podeljena.
- 138 Vendar to velja le, če je navedeni organ sam dovolj neodvisen od zakonodajne in izvršilne veje oblasti ter od organa, kateremu mora predložiti tak predlog za imenovanje (glej po analogiji sodbo z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 116).
- 139 Stopnja neodvisnosti, ki jo ima pri opravljanju nalog, ki so mu tako naložene z nacionalno zakonodajo, v razmerju do zakonodajne in izvršilne oblasti KRS kot organ, ki mu je v skladu s členom 186 poljske ustave podeljena naloga varuha neodvisnosti sodišč in sodnikov, je namreč lahko upoštevana, kadar gre za presojo, ali bodo lahko sodniki, ki jih izbere, izpolnjevali zahtevi po neodvisnosti in nepristranskosti, ki izhajata iz člena 47 Listine.
- 140 Predložitveno sodišče mora preveriti, ali KRS ponuja zadostna jamstva neodvisnosti v razmerju do zakonodajne in izvršilne oblasti, pri čemer mora upoštevati vse upoštevne pravne in dejanske elemente, ki se nanašajo tako na pogoje, v katerih so bili člani navedenega organa imenovani, kot na način, kako ta organ dejansko opravlja svojo vlogo.
- 141 Predložitveno sodišče navaja vrsto elementov, ki po njegovem mnenju vzbujajo dvom o neodvisnosti KRS.
- 142 V zvezi s tem, čeprav kateri od elementov, na katere tako opozarja navedeno sodišče, morda ni sporen sam po sebi ter v tem primeru spada v pristojnost držav članic in med njihove izbire, pa lahko njihova kombinacija skupaj z okoliščinami, v katerih so bile te izbire opravljene, vodi do dvoma o neodvisnosti organa, ki mora sodelovati v postopku imenovanja sodnikov, kljub temu, da če se navedeni elementi obravnavajo ločeno, taka ugotovitev ne bi bila nujna.
- 143 S tem pridržkom se lahko izmed elementov, ki jih je navedlo predložitveno sodišče, za upoštevne za namene take celovite presoje izkažejo te okoliščine: prvič, to, da je bila nova sestava KRS vzpostavljena s skrajšanjem štiriletnega mandata članov, ki so dotlej sestavljali ta organ; drugič, to, da medtem ko so prej petnajst članov KRS, ki se volijo izmed sodnikov, izvolili njihovi kolegi sodniki, sedaj to stori veja zakonodajne oblasti izmed kandidatov, ki jih lahko med drugim predlaga skupina dva tisoč državljanov

ali skupina petindvajsetih sodnikov, taka reforma pa vodi do imenovanj, zaradi katerih se število članov KRS, ki izhajajo neposredno iz politične oblasti ali pa so izvoljeni z njene strani, poveča na triindvajset od petindvajsetih članov tega organa, in tretjič, morebiten obstoj nepravilnosti v postopku imenovanja nekaterih članov KRS v novi sestavi, ki jih je navedlo in bo moralo po potrebi preveriti predložitveno sodišče.

- 144 Za namene navedene celovite presoje lahko predložitveno sodišče utemeljeno upošteva tudi, kako navedeni organ opravlja svojo ustavno nalogo varuha neodvisnosti sodišč in sodnikov ter izvaja različne pristojnosti, zlasti ali to počne na način, ki lahko povzroči dvom o njegovi neodvisnosti v razmerju do zakonodajne in izvršilne oblasti.
- 145 Dalje in ob upoštevanju tega, da – kot je razvidno iz spisa, ki je na voljo Sodišču – odločitve predsednika republike o imenovanju sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ne morejo biti predmet sodnega nadzora, mora predložitveno sodišče preveriti, ali način, na katerega je v členu 44(1) in (1a) zakona o KRS opredeljen obseg tožbe, ki se lahko vloži zoper sklep KRS, ki vsebuje odločitve tega organa o predložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika tega sodišča, omogoča zagotovitev učinkovitega sodnega nadzora glede takih sklepov, ki se nanaša vsaj na preverjanje neobstoja prekoračitve ali zlorabe pooblastil, napačne uporabe prava ali očitne napake pri presoji (glej v tem smislu sodbo ESČP, 18. oktober 2018, Thiam proti Franciji, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, točki 25 in 81).
- 146 Neodvisno od tega preizkusa, ki se nanaša na pogoje, v katerih so bili tako imenovani novi sodniki disciplinskega senata, in na vlogo KRS v zvezi s tem, lahko predložitveno sodišče za preveritev, ali ta sodni organ in člani, ki ga sestavljajo, izpolnjujejo zahteve po neodvisnosti in nepristranskosti, ki izhajata iz člena 47 Listine, upošteva tudi različne druge elemente, ki se bolj neposredno nanašajo na navedeni organ.
- 147 To velja, prvič, za okoliščino, ki jo je izpostavilo predložitveno sodišče, da je bila takemu organu na podlagi člena 27(1) novega zakona o vrhovnem sodišču posebej podeljena izključna pristojnost za odločanje o zadevah na področju delovnega prava in prava socialne varnosti ter glede upokojitve sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ki so doslej spadale v pristojnost rednih sodišč.
- 148 Čeprav taka okoliščina ni odločilna, je treba zlasti glede sporov o upokojitvi sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), kot so ti v postopku v glavni stvari, opozoriti, da so bili disciplinskemu senatu dodeljeni vzporedno s sprejetjem določb novega zakona o vrhovnem sodišču, ki so bile predmet ostrih kritik in s katerimi sta bila določena znižanje upokojitvene starosti sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in uporaba tega ukrepa za sodnike tega sodišča, ki so bili na položaju, in s katerimi je bila predsedniku republike podeljena diskrecijska pravica glede podaljšanja aktivnega mandata sodnikov navedenega sodišča po dopolnitvi na novo določene upokojitvene starosti.
- 149 V zvezi s tem pa je treba opozoriti, da je Sodišče v sodbi z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča) (C-619/18, EU:C:2019:531), ugotovilo, da je Republika Poljska zaradi sprejetja navedenih ukrepov kršila neodstavljalnost in neodvisnost sodnikov Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) in ni izpolnila svojih obveznosti na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU.
- 150 Drugič, v tem okviru je treba poudariti tudi okoliščino, ki jo je prav tako navedlo predložitveno sodišče, in sicer da morajo disciplinski senat v skladu s členom 131 novega zakona o vrhovnem sodišču sestavljati le novoimenovani sodniki, zato so iz njega izključeni sodniki, ki so že bili na položaju na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče).
- 151 Tretjič, poudariti je treba, da čeprav je bil disciplinski senat ustanovljen kot senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), ima očitno drugače kot drugi senati tega sodišča, kot med drugim izhaja iz člena 20 novega zakona o vrhovnem sodišču, posebej visoko stopnjo avtonomije znotraj navedenega sodišča.

- 152 Vsaka od različnih okoliščin, izpostavljenih v točkah od 147 do 151 te sodbe, sicer sama po sebi in obravnavana posamično res ne more vzbuditi dvoma o neodvisnosti organa, kot je disciplinski senat, vendar bi lahko bilo drugače zaradi njihove kombinacije in to toliko bolj, če bi zgoraj navedena preučitev glede KRS razkrila, da ta organ ni neodvisen v razmerju do zakonodajne in izvršilne oblasti.
- 153 Predložitveno sodišče mora tako – ob upoštevanju, po potrebi, posebnih razlogov ali ciljev, ki bi se pred njim zatrjevali za utemeljitev nekaterih od zadevnih ukrepov – preučiti, ali kombinacija elementov, navedenih v točkah od 143 do 151 te sodbe, in vseh drugih ustrezno ugotovljenih upoštevanih okoliščin, s katerimi bi se seznanilo, pri pravnih subjektih lahko povzroči legitimne dvome v zvezi z zavarovanostjo disciplinskega senata pred zunanjimi dejavniki, zlasti neposrednimi ali posrednimi vplivi zakonodajne in izvršilne oblasti, in njegovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov, ter lahko tako privede do neobstoja vtisa neodvisnosti in nepristranskosti navedenega organa, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi pri navedenih pravnih subjektih zbujati pravosodje.
- 154 Če bi navedeno sodišče ugotovilo, da je tako, bi to pomenilo, da tak organ ne izpolnjuje zahtev, ki izhajajo iz člena 47 Listine in člena 9(1) Direktive 2000/78, ker ni neodvisno in nepristransko sodišče v smislu prve od teh določb.
- 155 Za tak primer želi predložitveno sodišče izvedeti tudi, ali mu načelo primarnosti prava Unije nalaga, da ne uporabi nacionalnih določb, s katerimi je pristojnost za odločanje o sporih o glavni stvari pridržana navedenemu organu.
- 156 Za odgovor na to vprašanje je treba opozoriti, da je za to pravo značilno, da ima avtonomen vir, ki ga sestavljata Pogodbi, da je primarno glede na prava držav članic ter da imajo številne določbe, ki se uporabljajo za njihove državljane in za same države članice, neposredni učinek. S temi bistvenimi značilnostmi prava Unije je nastala strukturirana mreža načel, pravil in vzajemno odvisnih pravnih razmerij, ki medsebojno zavezujejo Unijo in njene države članice ter države članice med seboj (mnenje 1/17 (Sporazum CETA EU-Kanada) z dne 30. aprila 2019, EU:C:2019:341, točka 109 in navedena sodna praksa).
- 157 Načelo primarnosti prava Unije uveljavlja prednost prava Unije pred pravom držav članic (sodba z dne 24. junija 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, točka 53 in navedena sodna praksa).
- 158 To načelo zato vsem organom držav članic nalaga, da različnim predpisom Unije pripišejo polni učinek, pri čemer pravo držav članic ne more vplivati na učinek, ki je tem različnim predpisom priznan na ozemlju navedenih držav (sodba z dne 24. junija 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, točka 54 in navedena sodna praksa).
- 159 V zvezi s tem je treba zlasti opozoriti, da je načelo skladne razlage nacionalnega prava, po katerem mora nacionalno sodišče nacionalno pravo razlagati, kolikor je mogoče, v skladu z zahtevami prava Unije, neločljivo povezano s sistemom Pogodb, saj nacionalnemu sodišču omogoča, da v okviru svojih pristojnosti zagotavlja polni učinek prava Unije, kadar odloča o sporu, ki mu je predložen (sodba z dne 24. junija 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, točka 55 in navedena sodna praksa).
- 160 Če nacionalno sodišče, ki v okviru svojih pristojnosti uporablja določbe prava Unije, ne more podati razlage nacionalne ureditve, ki bi bila skladna z zahtevami prava Unije, ima – prav tako na podlagi načela primarnosti – dolžnost zagotoviti polni učinek teh določb, pri čemer lahko po potrebi odloči, da ne bo uporabilo neskladne določbe nacionalne zakonodaje, tudi pozneje, ne da bi mu bilo treba zahtevati ali čakati predhodno odpravo te določbe po zakonodajni poti ali kakšnem drugem ustavnem postopku (sodba z dne 24. junija 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, točka 58 in navedena sodna praksa).

- 161 V zvezi s tem je natančneje vsako nacionalno sodišče, ki odloča v okviru svoje pristojnosti, kot organ države članice dolžno, da v sporu, ki mu je predložen, ne uporabi nobene nacionalne določbe, ki je v nasprotju z določbo prava Unije z neposrednim učinkom (sodba z dne 24. junija 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 162 V zvezi s členom 47 Listine je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da je ta določba dovolj sama po sebi in je ni treba pojasnjevati z določbami prava Unije ali nacionalnega prava, da bi se posameznikom podelila pravica, na katero se kot tako lahko sklicujejo (sodbi z dne 17. aprila 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, točka 78, in z dne 29. julija 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, točka 56).
- 163 Enako velja za člen 9(1) Direktive 2000/78, saj, kot je bilo opozorjeno v točki 80 te sodbe, navedena določba s tem, da določa, da države članice zagotovijo, da lahko vse osebe, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker glede njih ni bilo spoštovano načelo enakega obravnavanja iz te direktive, uveljavljajo svoje pravice, izrecno potrjuje pravico do učinkovitega pravnega sredstva na zadevnem področju. Države članice morajo namreč pri izvajanju Direktive 2000/78 spoštovati člen 47 Listine, značilnosti pravnega sredstva iz člena 9(1) navedene direktive morajo biti zato določene v skladu z navedenim členom 47 (glej po analogiji sodbo z dne 29. julija 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, točki 55 in 56).
- 164 Zato je v primeru iz točke 160 te sodbe nacionalno sodišče dolžno v okviru svojih pristojnosti zagotoviti pravno varstvo, ki za pravne subjekte izhaja iz člena 47 Listine in člena 9(1) Direktive 2000/78, ter zagotoviti polni učinek teh členov tako, da po potrebi ne uporabi nobene nasprotujoče nacionalne določbe (glej v tem smislu sodbo z dne 17. aprila 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, točka 79).
- 165 Nacionalna določba, s katero bi se izključna pristojnost za odločanje o sporu, v katerem pravni subjekt – kot v tem primeru – zatrjuje kršitev pravic, ki izhajajo iz pravil prava Unije, podelila določenemu organu, ki ne izpolnjuje zahtev neodvisnosti in nepristranskosti, ki izhajata iz člena 47 Listine, bi zadevni osebi odvzela vsakršno učinkovito pravno sredstvo v smislu tega člena in člena 9(1) Direktive 2000/78, ter bi kršila bistveno vsebino pravice do učinkovitega pravnega sredstva, določene v členu 47 Listine (glej po analogiji sodbo z dne 29. julija 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, točka 72).
- 166 Iz tega izhaja, da če se izkaže, da nacionalna določba pristojnost za odločanje o sporu, kot je ta v postopku v glavni stvari, pridržuje organu, ki ne izpolnjuje zahtev po neodvisnosti ali nepristranskosti, ki izhajata iz prava Unije, zlasti člena 47 Listine, ima drugi organ, ki odloča o takem sporu, zaradi zagotovitve učinkovitega sodnega varstva v smislu člena 47 in v skladu z načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU obveznost, da ne uporabi te nacionalne določbe, zato da lahko o tem sporu odloči sodišče, ki izpolnjuje ti zahtevi in ki bi bilo na zadevnem področju pristojno, če navedena določba tega ne bi preprečevala, se pravi praviloma sodišče, ki je bilo v skladu z veljavno zakonodajo pristojno pred zakonodajno spremembo, s katero je bila ta pristojnost podeljena organu, ki navedenih zahtev ne izpolnjuje (glej po analogiji sodbi z dne 22. maja 2003, Connect Austria, C-462/99, EU:C:2003:297, točka 42, in z dne 2. junija 2005, Koppensteiner, C-15/04, EU:C:2005:345, točke od 32 do 39).
- 167 Poleg tega je treba glede členov 2 in 19 PEU, na katera se tudi nanašajo vprašanja, ki jih je predložitveno sodišče postavilo Sodišču, opozoriti, da morajo v skladu s členom 19 PEU, ki konkretizira vrednoto pravne države, potrjeno v členu 2 PEU, nacionalna sodišča in Sodišče zagotoviti polno uporabo prava Unije v vseh državah članicah in sodno varstvo, ki ga imajo pravni subjekti na podlagi navedenega prava (sodba z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točka 47 in navedena sodna praksa).

- 168 Načelo učinkovitega sodnega varstva pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, na katero se nanaša člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, pa je splošno načelo prava Unije, ki je zdaj potrjeno v členu 47 Listine, tako da prva od teh določb vsem državam članicam nalaga, da vzpostavijo pravna sredstva, potrebna za zagotovitev učinkovitega sodnega varstva, predvsem v smislu druge določbe, na področjih, ki jih ureja pravo Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča), C-619/18, EU:C:2019:531, točki 49 in 54 ter navedena sodna praksa).
- 169 V teh okoliščinah ločena preučitev člena 2 in člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, s katero bi se lahko le potrdila ugotovitev, ki je bila že navedena v točkah 153 in 154 te sodbe, ni nujna za odgovor na vprašanja predložitvenega sodišča in za rešitev sporov, o katerih to sodišče odloča.
- 170 Nazadnje, v obravnavanem primeru Sodišču ni treba razlagati niti člena 267 PDEU, ki ga je predložitveno sodišče prav tako navedlo v svojih vprašanjih. V predložitveni odločbi namreč to sodišče ni podalo nobenega pojasnila v zvezi z razlogi, iz katerih bi bila lahko razlaga tega člena upoštevana za rešitev vprašanj, ki jih obravnava v sporih o glavni stvari. Poleg tega je vsekakor očitno, da razlaga člena 47 Listine in člena 9(1) Direktive 2000/78, ki je bila podana v točkah od 114 do 154 te sodbe, zadostuje za odgovor, ki lahko navedenemu sodišču razjasni, kakšne odločitve mora sprejeti v navedenih sporih.
- 171 Ob upoštevanju vseh zgornjih preudarkov je treba na drugo in tretje vprašanje v zadevah C-624/18 in C-625/18 odgovoriti:
- Člen 47 Listine in člen 9(1) Direktive 2000/78 je treba razlagati tako, da nasprotujeta temu, da bi lahko spori o uporabi prava Unije spadali v izključno pristojnost organa, ki ni neodvisno in nepristransko sodišče v smislu prve od teh določb. Tako je, če objektivni pogoji, v katerih je bil zadevni organ ustanovljen, in značilnosti tega organa ter način, na katerega so bili njegovi člani imenovani, pri pravnih subjektih lahko povzročijo legitimne dvome v zvezi z zavarovanostjo tega organa pred zunanjimi dejavniki, zlasti neposrednimi ali posrednimi vplivi zakonodajne in izvršilne oblasti, in njegovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov, ter lahko tako privedejo do neobstoja vtisa neodvisnosti in nepristranskosti navedenega organa, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi pri navedenih pravnih subjektih zbujati pravosodje. Predložitveno sodišče mora ob upoštevanju vseh upoštevanih elementov, ki jih ima na voljo, ugotoviti, ali je tako pri organu, kot je disciplinski senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče).
 - V takem primeru je treba načelo primarnosti prava Unije razlagati tako, da predložitvenemu sodišču nalaga, da ne uporabi določbe nacionalnega prava, ki pristojnost za odločanje o sporih o glavni stvari pridržuje navedenemu organu, tako da lahko te preuči sodišče, ki izpolnjuje zgoraj navedeni zahtevi po neodvisnosti in nepristranskosti, ter ki bi bilo na zadevnem področju pristojno, če navedena določba tega ne bi preprečevala.

Stroški

- 172 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Na vprašanja, ki jih je Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti) Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) postavilo v zadevi C-585/18, in na prvo vprašanje, ki ga je to sodišče postavilo v zadevah C-624/18 in C-625/18, ni več treba odgovoriti.
2. Na drugo in tretje vprašanje, ki ju je navedeno sodišče postavilo v zadevah C-624/18 in C-625/18, je treba odgovoriti:

Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in člen 9(1) Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu je treba razlagati tako, da nasprotujeta temu, da bi lahko spori o uporabi prava Unije spadali v izključno pristojnost organa, ki ni neodvisno in nepristransko sodišče v smislu prve od teh določb. Tako je, če objektivni pogoji, v katerih je bil zadevni organ ustanovljen, in značilnosti tega organa ter način, na katerega so bili njegovi člani imenovani, pri pravnih subjektih lahko povzročijo legitimne dvome v zvezi z zavarovanostjo tega organa pred zunanjimi dejavniki, zlasti neposrednimi ali posrednimi vplivi zakonodajne in izvršilne oblasti, in njegovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov, ter lahko tako privedejo do neobstoja vtisa neodvisnosti in nepristranskosti navedenega organa, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi pri navedenih pravnih subjektih zbujati pravosodje. Predložitveno sodišče mora ob upoštevanju vseh upoštevanih elementov, ki jih ima na voljo, ugotoviti, ali je tako pri organu, kot je disciplinski senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče).

V takem primeru je treba načelo primarnosti prava Unije razlagati tako, da predložitvenemu sodišču nalaga, da ne uporabi določbe nacionalnega prava, ki pristojnost za odločanje o sporih o glavni stvari pridržuje navedenemu organu, tako da lahko te preuči sodišče, ki izpolnjuje zgoraj navedeni zahtevi po neodvisnosti in nepristranskosti, ter ki bi bilo na zadevnem področju pristojno, če navedena določba tega ne bi preprečevala.

Podpisi